

Katolikus Magyarok Vasárnapja

Amerika egyetlen katolikus
magyar lapja

Catholic Hungarians' Sunday

The only Catholic Hungarian
Newspaper in the United States

Egyes szám ára: 20 cent

KIADÓHIVATAL: — EDITORIAL OFFICE:

Price of one copy: 20 cent

517 South Belle Vista Ave., Youngstown, Ohio - 44509. USA. — Telefon 799-1888

CLEVELAND MAGYARSÁGA FELVIDÉKI TESTVÉREI MELLETT

A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAROK NEMZETI BIZOTTMANYANAK RENDKIVÜLI ÜLÉSE

A Csehszlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmánya május 18-án, Clevelandban, a nagy nemzetiségi városban, a Szent Imre magyar római katolikus egyház Böhm-termeiben rendkívüli ülést tartott. A rendkívüli ülés összehívását az utóbbi hónapok csehszlovákiai eseményei, a felvidéki magyarság erőteljes jelentkezése, bátor és öntudatos megnyilatkozásai indokolják.

A rendkívüli ülésre elküldötték képviselőiket a Clevelandban működő nemzeti politikai szervezetek, társadalmi egyesületek, eljöttek az itt élő felvidéki magyarok s itteni magyar társadalmunk hű munkásai. A terem teljesen betöltött közönség keresztmetszete a kárpáttáji, s benne termékeny jobb magyar jövőt munkáló egység, jelképe volt.

MEGNYITÓ

Sirchich László ügyvezető elnök nyitotta meg a rendkívüli ülést, majd Nt. Egyed Aadár egykori sajtógömböri lelkész, tábori esperes a „Bujdosó kurucok imájával” vezette be az ülés rendjét. Imáját követő rövid, s a két világháború közötti kisebbségi időket idéző felszólalásában azt a mélyértelmű gondolatot hangsúlyozta ki, hogy az Isten mindig visszafizet azoknak, akik népük, fajtájuk érdekében szolgálnak.

Ezután Sirchich László meleg szavakkal köszöntötte Nt. Egyed Aladárt, a CSMNB doyenjét: „... boldogok vagyunk, hogy Nt. Egyed Aladár közöttünk van igaz magyar szívvel, mindig, mindenütt példátadó emberségével. Köszönjük gazdag életének tanúságát, meggyötört népünknek tett minden szolgálatát. Felködlik a magyar Felvidék dombos gömböri tája... A második világháború örvényébe került szegény Magyarországon egykori menekültjei, fogságot szenvedő katonái végtelen szeretettel vigasztalójukra emlékeznek benne széles e világon”

EMLÉKEZÉS

Elek Kálmán főtájtár megemlékezett a CSMNB halottairól: Gömör János volt eperjesi kollégiumi igazgató, Kassáról kitelepített, Pesthidegkúton elhunyt kiváló népnevelőről, dr. Hisnyai-Heinzelmann

Imréről, a CSMNB pittsburghi csoportjának vezetőjéről, nagytiszteletű Kozlay Kálmánról, Marosinecz Józsefről, főtisztelendő Matty-Mattyasovszky Jánosról, Percz Józsefről, főtisztelendő Raszlaviczy Iván jászói premontrei kanonokról, dr. Szilvássy Miklósról, Tamás Mihályról, a két világháború közötti felvidéki magyar irodalom kimagasló értékéről. Az ülés közönsége fájdalommal, néma felállással búcsuzott az eltávozottaktól, emléküket a CSMNB jegyzőkönyvében örökíti meg.

ÜDVÖZLETEK

Ügyvezető elnök napirend előtt ismertette a CSMNB rendkívüli ülését a testvéri aggodalom és reménység jegyében köszöntő üdvözlőket. Táviratban fejezte ki együttérzését az Amerikai Magyar Szövetség külügyi bizottsága nevében dr. Székely Imre, Dr. Villányi Pál és dr. Nagy György a Kanadai Magyar Szövetség alábbi táviratában adtak kifejezést teljes egyetértésüknek:

„Ülésük alkalmával teljes támogatásunkat fejezzük ki azokban az erőfeszítésekben, amelyeket a csehszlovákiai magyar kisebbség politikai és kulturális jogainak elismeréséért folytatnak. Reméljük, hogy a jelenlegi liberális irányzat megszüntetési hosszú szenvedésüket és lehetővé teszi törvényes törekvéseik elérését”. Az Egyesült Államok Magyar Szabadságharcos Szövetsége nevében dr. Pogány András elnök távirata így hangzik: „Kérem, fogadjatok legmelegebb üdvözlőinket és legjobb kívánságainkat: ülésetek alkalmával, teljesen egyetértéssel veletek azokban a követelésekben, amelyeket a Csehszlovákiában élő magyar testvéreink szabadságáért és emberi jogaiért kifejtettek.” Timár András, a Magyar Szabadságharcos Világszövetség társelnöke, a kanadai Magyar Szabadságharcos Szövetség testvéri köszöntését tolmácsolta. Főtisztelendő Hites Kristóf OSB, a portolávallel bencés gimnázium igazgatója, a CSMNB tiszteletbeli elnöke, többek között, a következőket üzentte: „Felvidéki magyar lelkem kitörő örömevel, szívem mindnyájatokat átölelő melegével köszöntelek Benneteket a Csehszlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmányának eme rendkívüli ülésén... az új magyar összefogás és megújult remények örömteljes virradatán lélekben

veletek vagyok, s amit a nagy távolság nem enged veletek együtt végezni, azt itt a nyugati végeken az egykori clevelandi összefogás szellemében igyekszem minden erőmmel munkálni.”

Csáky György, a CSMNB kanadai országos megbízottja a rendkívüli ülést a Kanadában élő felvidéki magyarok teljes egyetértéséről és támogatásáról biztosította, a Mindenható gazdag áldását kérte munkára, „hogy az az egykori Szlovákiai Magyar Párt jelszavát, a „Szébb jövőt!” mielőtt meghozza”.

Dr. Balló István (Cleveland), Burja (Chicago), Kollányi Károly (München), Ta., Arturné, Szilassy Eszter (Pekin, Ill.), dr. Szász Emil (Denver, Colo.), dr. Szilárd Mária (New York), Tamás Mihályné, Zsádányi Mária (Melbourne, Ausztrália), testvéri egyetértéssel köszöntötték a rendkívüli ülést.

TAJÉKOZTATÓ

A napirend során Elek Kálmán főtájtár analizálásában a csehszlovákiai általános belpolitikai fejlődést ismertette s felvázolta az előzményeket, amelyek a válságot felidéztek és a világszerte tárgyalt „prágai tavaszhoz” vezettek. Foglalkozott a vasfüggöny mögött a közelmúltban lejátszódott eseményekkel, azok csehszlovákiai vetületével. „Hosszu volt az út a húsz évvel ezelőtt lejátszódott prágai coup d'état óta. Behizonyosodott a két évtizedes népi demokrácia uralom után, hogy modern társadalomban nincs szocializmus szabadság nélkül”. Kitért a cseh és szlovák pártfunkcionáriusok éles pártharcára; a CSKP alapjait fenyegető antinómiákra, az erjedést meggyorsító negyedik Irókongresszusra. Elemizte Alexander Dubcek, az új-szlovák pártfőtájtár vonalvezetését s a szlovák neonacionális viharos jelentkezését. „Csehszlovákiát federális alapon szervezik újra, de a világsajtó elhallgatta, vagy agyonhallgatja a tény, hogy Csehszlovákiában igen jelentős számú magyar nemzeti-élt kommunista elnyomatásban, mostoha sorsban...” fejezte be tetszéssel fogadott alapos helyzetképet Elek Kálmán főtájtár.

(Folytatása a harmadik oldalon.)

Cleveland magyarsága . . .

(Folytatás az első oldalról.)

ÖSSZEFOGLALÓ

Ezután Sirchich László ügyvezető elnök adott összefoglalót a hírhedt kassai kormányprogramtól a felvidéki márciusig a Csehszlovákiában élő magyarság nehéz sorsáról, küzdelmes életéről. „Rákóczi fejedelem, északkelet magyarságának ősi városában, Kassán hírdették meg azt a kormányprogramot, amely az 1945-től 1949-ig tartó korszakot, ezeket a végzetes éveket meghatározta, s a szlovákiai magyarság számára addig elképzelhetetlen megalázások, embertelen üldözések, jogfosztások sorozatát hozta. A cél, a kimondottan többnemzetiségű Államot, erőszakkal, nemzeti állammá alakítani. Az első világháborút követő csehszlovák „érvek” módosítva, jelentősen gyarapodva újból jelentkeznek. A nemzeti kisebbségek történetében példátlan totális jogfosztás bevezetője a köztársaság elnökének 33/1945 számú dekrétuma, amely egy törléssel fosztotta meg állampolgárságától az akkor mintegy nyolcszáz ezer őslakó felvidéki magyart.” Ismertette az előadó a Szlovák Nemzeti Tanács dekrétumait, minden magyar tulajdon sommás elkobzását, a kulturális jogfosztások sorozatát. Foglalkozott a „magyar kérdés” megoldásának a felvidéki magyarság idegeiben ma is vibráló második állomásával, az erőszakos deportálással, az 1946 február 27-én parafált rosszlelkű „lakosságcsere-gyűzménnyel”, az akkori nemzetközi konstellációban sehol figyelmet nem keltő „kitelepítéssel büntethető államellenesség bűnének” megfogalmazásával. Kitért az erőszakos „reszlovákizációra”, amelynek annullálása a felvidéki magyarság márciusi követeléseinek homlokterében áll. Felvázolta az „új szakasznak”, a relatív enyhülésnek ismérveit, a területi átszervezés, kulturálpolitika gyorsított ütemű asszimilációs szempontjait. Majd ismertette a felvidéki magyarság új tavaszának megnyilatkozásait. Körvonalazta a CSEMADOK követeléseit, kitért dr. Szabó Rezsőnek, a CSEMADOK központi bizottsága titkárnak megállapításaira s hangsúlyozta, hogy a felvidéki magyarság országos kulturális egyesülésének járási és helyi csoportjai csak aláhúzzák a központi titkár kijelentéseit, még erőteljesebben követelik a kulturális önigazgatást. Megemlékezett Lőrincz Gyulának, a CSEMADOK elnökének a köztársaság és a felvidéki magyarság viszonyát meghatározó alapvető kijelentéséről s hangsúlyozta, hogy különös örömet jelentő határozottsággal jelentkeznek a népükhöz hű felvidéki magyar írók, akik nehéz sorban, történelmi fordulón tesznek hitvallást az egy és elszakíthatatlan magyar kultúra mellett.

„A harc nem dőlt el. Az ipolyvölgyi Gyönyör József „Mi lesz velünk, magyarokkal . . .” nagy kérdése komolyan és határozottan figyelmeztet, a felvidéki magyarság már husz hosszú esztendeje várja törvényes jogainak rendezését, nemzeti élete biztosítását.”

„A felvidéki magyar népi erők a nemzeti kiteljesedés szolgálatában forrottak össze. Legyünk egyek velük ebben a történelmi, népi nekifeszülésben!” fejezte be előadását Sirchich László.

NYILATKOZAT

Az ügyvezető elnök ismertette ezután a Csehszlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmányának teljes testvéri egyetértését kifejező nyilatkozatát. A CSMNB nyilatkozatát lapunk múlt heti számában közöltük. A nyilatkozat megállapítja:

„A Csehszlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmánya több mint husz esztendeje dolgozik, hogy a világban szétszórott felvidékiek és a többi magyar ne feledjék a mi súlyosan megpróbált felvidéki magyar népünket. Kötelességünk tehát, hogy amikor a cseh és szlovák válság között a magyar válság is jelentkezik, összegyűljünk Clevelandban, Amerikának ebben a nagy nemzetiségi központjában, és teljes együttérzésünkről biztositjuk őket.

Mi a Csehszlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmányának tagjai, előre láttuk ennek a válságnak bekövetkeztét, valamint azt is tudtuk, hogy a válságból felvidéki magyar népünkre előny, de hátrány is származhat.

„Az első érzés, amit ma ki kell fejeznünk, az aggodalom.”

Majd örömeink ad kifejezést a CSMNB nyilatkozata: „. . . ilyen messziről is, örömmel állapítjuk meg, hogy a Csehszlovákiában élő magyarság vezetése ma bátor, korszerű, összehangolt és művelt. Ez különös örömmel tölti el a világ minden magyarját, mert bizonyítja, hogy a felvidéki magyarság fiatal, életerős népként a legsúlyosabb csapásokat is rövid idő alatt heverte ki.

Ahogy ma a felvidéki magyarság a cseh és szlovák válságban magára maradván is látja jövőjét, ez az elmúlt két és fél száznegyven évtized egyik legbiztatóbb magyar jelensége.

A válságnak azonban még nincsen vége. . . . Az indítványozott federatív államforma politikai egyensúlyát Prága még nem találta meg. A felvidéki magyarság ebben az egyensúly keresésben nehéz kérdések és helyzetek elé kerülhet.

Eppen azért, mert a csehszlovákiai helyzet példátlanul bonyolult, és mert ennek a helyzetnek legjobb ismerője maga a sokat próbált felvidéki magyarság, és mert a felvidéki magyar nép és szellemi vezetői olyan elismerést érdemlő készséggel, bátran vallott hűséggel jelentkeztek a válságban, mi messziről, ma a felvidéki magyarság követeléseivel értünk egyet.

Mai ülésünkön tehát, nemcsak aggodalmunknak, hanem testvéri örömeinknek is kifejezést adunk, hogy népünk az irgalmatlan nyomás alatt nem tört meg, de megerősödött.

És végül feljűk és minden magyar felé szólva, kifejezést kell adjunk annak a hitünknek, amelyet mindig is a népünk sorsáért, jövőjéért érzett aggodalom és népünk erején érzett öröm táplált, hogy az **Igazság mégis győzni fog!**”

A CSMNB nyilatkozatát a rendkívüli ülés egyhanguan magáévá tette.

Löte Pál dr. az ERDÉLYI BIZOTTSÁG képviselőjében szólalt fel. Testvéri együttérzéséről biztositja a CSMNB-t. Helyesli, üdvözlí a nyilatkozatot, annál is inkább, mert úgy érzi, hogy az nemcsak a felvidéki, hanem az erdélyi magyarság sorsának további alakulását is munkálhatja.

V. Temesváry Gerő meleg szavakkal, a MAGYAR VITÉZI REND nevében köszöntötte a CSMNB rendkívüli ülését, adott testvéri biztatást.

Dr. Leibach Antalné DELMAGYARORSZAG FELSZABADÍTÓ TANACSA nevében üdvözölte a CSMNB-t és a felvidéki magyarságot.

„A Csehszlovákiában lejátszódó változások kétségtelenül egészen közelről érintenek bennünket magyarokat, bárhol élünk is” mondotta. „Az a lelki-szellemi forradalom, ami már 1956 tavaszától kezdve végbement Magyarországon, olyan hatalmas rést ütött a vasfüggönyön, amelyen keresztül a szabadságvágy kiáltása benyomult és végigsüvöltött a Szovjet-birodalmon. Lészőgezhettük, hogy ez a hősi magyar kezdeményezés indította el a csatlósok lassu leszakadását a Szovjettől.

Ennek a forradalomnak példaadását soha többé nem lehetett kitérőlni a marxista országok közvéleményéből . . .

A lengyelországi és csehszlovákiai események arról a belső válságról tanuskodnak, amely tipikus történelmi hagyatéka a magyar forradalomnak. Ezekben az országokban a nép a kommunista infra-struktúra megváltoztatását követeli.

Sajnos a lengyelek félelme a németektől nagyobb, mint ez a vágy és így ott Gomulka kézben tudja tartani az eseményeket. Csehszlovákiában azonban más a helyzet! Ott ez a félelem nincs meg. Hogy az ottani liberalizálódás meddig megy el, nem tudhatjuk, mert a Szojet nyilván igyekszik megakadályozni, vagy legalábbis erősen lefékezni.

De egy kétségtelen! Ezzel a csehszlovák állam belső, közjogi ellentétét is kiéleződtek és ezzel együtt a magyar kisebbség helyzete is új rendezés elé kerülhet. Mivel azonban nem lehetünk biztosak a fékező szándékok erejében, nem hiszem, hogy helyes volna túlzott optimizmust előlegezni a készülő eseményeknek.

Mégis — elvileg legalábbis! — igen kedvező atmoszféra alakult ki, amelyben ez az új elrendezés valóban bekövetkezhet és ezt az ott élő magyar testvéreink kétségtelenül ki is használják. Azokból a bátor és mégis diplomatikusan óvatos nyilatkozatokból, amelyeket szlovákiai magyar testvéreink tesznek, azt látjuk, hogy nehéz helyzetükben rendkívül bölcsen vettek fel igazságos aspirációikat. Eppen ezért azt hiszem, hogy rátermett és józan gondolkodású generáció képviseli ott a magyarság érdekeit, ami megnyugvással tölthet el bennünket. Ha a csehszlovákiai állami szerkezet valóban szerves változáson esik át, biztosak lehetünk, hogy ez az új generáció kiharcolja a magyar kisebbség számára is a népi és emberi igazságot és alkotmányjogilag is eléri azokat a biztosítékokat, amelyek egy kommunista állam keretében egyáltalán elérhetők.

Szeretettel és mélységes testvéri együttérzéssel gondolunk az elkövetkező küzdelmeikre és bizunk abban, hogy a magyarok Istene hozzásegíti őket és velük együtt az egész magyarságot a fölük régóta megtagadott szabadsághoz!”

Hokky Károly Kárpátalja ügyének számüzetésben élő védelmezője és képviselője szólalt fel ezután. Megrázó szavakkal ismertette Kárpátalja mai helyzetét, majd testvéri együttérzéssel és szeretettel köszöntötte a felvidéki magyar népet kulturális függetlenségéért és önigazgatásáért folyó mozgalmában.

Dr. Eszterhás István a MAGYAR FELSZABADÍTÓ BIZOTTSÁG elnöke ismertette a szlovák lapokban megjelent támadásokat, a „38”-as számmal fenyegető délszlovákiai 38 határozatot és F. Z., akiben Fábry Zoltán sejtethető, válaszát, amelyben védelmébe veszi mindazt, amit a felvidéki magyarság a maga kulturális függetlenségének és önigazgatásának a kérdésében mondott. Ismertette részletesen Fábry Zoltán cikkét.

A rendkívüli ülés az ügyvezető elnök szavaival zárult.

A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAROK NEMZETI BIZOTTMÁNYA testvéri szívvvel köszöni meg az Egyesült Államok és Kanada magyar érdekvédelmi, országos és helyi szervezeteinek a csehszlovákiai válságban emberi és nemzetiségi jogaiért küzdő felvidéki magyarság irányában megnyilvánuló, és a CSMNB felé is kifejezett teljes együttérzését.

Ugyancsak igaz hálával nyugtazza a szabad magyar sajtó, névszerint is az elszakított magyar milliók sorsát, keserves életútját, a legnehezebb időkben is állandóan napirenden tartó KATOLIKUS MAGYAROK VASÁRNAPJA korszerű munkáját és tájékoztatását.

Mindaz a példás együttműködés egyetemes magyarvédő munkánk erőtadó megnyilatkozása.